

EZ FÉRFIMUNKÁ VOLT!

Igy dolgoztak a légoltalmi segítőszolgálat névtelen hősei: a leventék

Amióta az első terrortámadások bombapáncsok Budapestre és környékére lezuhtak, különleges törvényszerűségek parancsa alatt él ez a több mint másfél-millió lelket számláló hatalmas település. A légítámadások mindenestre nem érték készületlenül a magyar fővárost, hiszen előrelátható volt, hogy a háborúnak ez a legborzalmasabb formája előbb-utóbb bennünket is elér. Mindaz, amiről eddig csak hírlapi beszámolók, vagy légoltalmi előadások keretében értesültünk, véres valósággá vált mindannyiunk számára és igen szomorú gyakorlati tapasztalatok egészítették ki az elméleti ismereteket. A beigazolást nyert elméleti megállapítások között az egyik legfontosabb az a körülmény, hogy a légítámadást követő veszedelem idején a legfontosabb a segítség gyorsasága a segítségre sietők erők kellő előkészítettsége és személyi bátorsága mellett.

A sok szomorúság közepette, amit ezek az esztelen bombázások maguk után hagytak, vigasztaló körülmény, hogy mint azt a hivatalos jelentés is közölte, a szenvedő lakosság nyugodtan és fegyelmetlenül viselkedett és hogy az emberi életek és anyagi javak mentése terén a hősiességnek számtalan példáját tapasztalhatjuk. A segítség terén az első helyen mindenütt a leventecsapatok jártak, ezek

voltak azok, amelyek a támadás végéig még be sem várva, már ott voltak az összes veszélyeztetett helyeken és ezért érdemlik meg, hogy külön is foglalkozunk a munkával, amelyet ezekben a vészterhes napokban végeztek.

Budapesten a leventék alkotják azt az azonnal kéznél levő és mindenütt megtalálható fegyverezett csapatot, amellyel az első segítségnyújtás legfontosabb teendőit el lehet végezteni addig is, amíg a hatóságok megfelelő munkaerőkről tudnak gondoskodni a megtámadott területeken.

A leventék légoltalmi munkája természetesen önkéntes jelentkezés alapján történik, viszont az összes leventék-teljes számban jelentkeztek is erre a szolgálatra. A kötelességük, hogy nappali támadás idején azonnal a riadó lefújása után, éjjeli támadás esetén pedig korán reggel központjuknál jelentkezzenek. Ezenkívül azonban az üzemekben, sőt a pestkörnyéki városokban is a leventecsapatok állandó szolgálatot is teljesítenek és pedig éjjel riadó, nappal pedig ügyeletes szolgálatot, hogy annál könnyebben mozgósíthassák a levente erőket. Támadás után három főmunkakörük van, amelyek közül első helyen áll és elsősorban el is végzendő az élőlények megmentése, azután a tüzoltás, végül pedig a romeltakarítás.

A mentőmunka hősi halottja

Pesterzsébetre megyünk, amely a multkor is a legtöbbet szenvedett terület volt és ezúttal is itt voltak a lakosság legnagyobbnak veszteségei. Nem lehet vigasztalanabb képet elképzelni, mint ezek a bombák által megsemmisített kisvárosi lakóházak, amelyek nagyrészt várool vannak mindenféle gyárteleptől. Itt, sajnos, igen sok dolguk volt a leventéknek. Mint a városi leventeparancsnok elmondja nekünk, 2446 levente vett részt az első segítség munkájában. Ugyszólván kizárólag a gyorsleventék látták el a hatóságok részére is a küldöncszolgálatot. A mentőmunkálatoknak pedig itt akadt az első hősi halottja is. Jegyezzük fel itt a nevét: Berecz József levente, aki különben a helybeli levente zenekarnak a tagja volt, az éjszakai támadás alkalmával még a riadó lefújása előtt, minajari az első támadó hullám után kirohant és elsősegélynyújtás közben, mielőtt egy megsérült ember sebeit kötözte, érte utól ő is a végzet. Az egész város területén negyvenkét csoportban dolgoztak a leventék, mindegyiknek 25-40 tagja volt. A segítőmunkára a város leventeparancsnoka a kultuszminisztérium külön engedélyével a gimnázistákat is igénybe vette, azok is ugyanilyen hősiességgel állták meg helyüket.

Prokop László levente számol be élményeiről. Éjszakai riadószolgálaton voltak bent a leventeotthonban, mikor az első támadó hullám megérkezett. Azonnal kirohantak a mindenütt hozzáfogtak a tüzek oltásához és a romok alá szorultak megmentéséhez. Pesterzsébeten két helyen agynezvezt légiakna is lezuhant. Ez a legborzalmasabb fegyver, amely az épületekben még nagyobb kárt csinál, mint a közönséges repülőbombák. Nem hatol mélyre, viszont irtózatoss erejű szívóhatást fejt ki és ezzel semmisíti meg az összes közelben lévő házakat. Az egyik utcasarokra esett le egy ilyen légiakna és az itt egy tömbben álló hat házat szinte a földdel tette egyenlővé. Minthogy csupa földszintes házról volt szó, annak lakói a szemben lévő kis erdőben épített árok-övéhelyre menekültek, ennek köszönhetik az életüket. Viszont, mikor a leventék kikerültek, nekik is azt mondták, hogy a házakban senki sem tartózkodott. Ennek elle-

nére a leventecsapat vezetője azonnal elrendelte a romok tüzetes átkutatását és az ő gyors elhatározásának volt köszönhető, hogy még az utolsó pillanatban két öreg embert, egy asszonyt és egy férfit élve sikerült kimenteni a romok alól.

Egy másik lakóházban még most is folynak a mentési munkálatok. Ebben mintegy húsz-huszonöt ember tartózkodott az övéhelyen. A bomba átütve a földszintes ház mennyezetét és a padlóját is, az övéhelyen robbant fel. Hogy közülük jónéhányan mégis életben maradtak, az egyrészt a pince zegzugos alakjának, másrészt pedig a bentlétők lélekjelenlétének volt köszönhető. Itt ugyanis nagyobb részt nem a bombarobbanás, hanem a lezuhanó törmelék okozta az emberek halálát, még mielőtt azokban beszakadt volna az egész ház, az asszonyok nagy részét egymás után kimentették belőle. Jelenleg éppen a romok átkutatása van folyamatban. Egymás után emelik ki alóla a nagyobb részt borzalmasan megcsontított holttesteket. Alig lehet szívet facsaróbb látványt elképzelni, mint ezek a szerencsétlen emberek, akik ártatlanul estek a vandáli pusztító szenvedély áldozatául. A téglák, cserepek, faszilánkok szörnyű tömegében itt is, ott is felbukkannak egy harisnya, egy női táská. Egy kisdiáknak iskoláskönyvei és füzetei, egy szétrépt cigarettadoboz, szék láb, tükröcserep, stb., stb.

Mi, akik először láttuk ezt, lesújtva és megdöbbenve állunk az esztelen pusztító düh szörnyű bizonyítékai előtt. Olyannyira, hogy szinte úgy nézünk ezekre a komolyarcú, talán ezen az éjszakán férfikorba serdült leventékre, mint kisgyermek a felnőttekre. Az ő szemük már hozzászókkott ehhez a látványhoz. Férfiassá edződtek a szörnyű szenvedések látán és bár ezt nem is kell, hogy külön mondják, mégis látszik rajtuk az elszántság, hogy még fokozottabb erővel szállnak majd szembe az esztelen gyűlölet újabb csapásaival. Legyünk büszkéek ezekre a fiatal gyerekekre. A hazai háborús arcvonal e névtelen hőseire, akik már most serdülő korban is úgy dolgoztak, mint igazi magyar katonákhoz illik.

(d. k.)

alkörzetparancsnokságnak, illetőleg kisebb városokban és községekben közvetlenül a város, község légoltalmi parancsnokságának jelentik.

Nyomatékosan rámutatnak illetékes helyen arra, hogy a lakóházaknak és a sorolt vagyontárgyaknak elsősorban maguknak kell a keletkezett károkkal szembeszállniok és csak az esetben kérjenek kárjelentés utján segítséget, ha a károkat a háztömbbe tartozó összes házak és házcsoportok légoltalmi szervezete sem tudja elhárítani. Az elhárított károkat is jelenteni kell azonban, de csak a riadó feloldása után.

A kárjelentések csak az alábbi adatokat tartalmazhatják:

a) A bejelentő neve, légoltalmi beosztása, lakása,
b) a kár pontos helye (terület, utca, házszám),
c) a kár minőségének pontos, de rövid meghatározása, megjelölve a bajbajutott személyek körülbelüli számát.

Példák: Nagy István háztömbparancsnok, Virág-u. 2. sz. alatti lakos jelenti, hogy a VII. ker. Virág-utca 6. számú ház egyik szárnya összeomlott, a romok alatt 8-10 ember, ezenkívül 3 súlyos sérült. Vagy: Nagy István háztömbparancsnok, Virág-u. 2. sz. alatti lakos jelenti, hogy a VII. ker. Virág-utca 6. számú házat gyújtóbomba-találat érte. A keletkezett padlástüzet a házcsoport lakói eloltották.

2. Légi támadás következtében megsérült, eltűnt vagy meghalt hozzátartozók után a Magyar Vöröskereszt polgári tudósító irodája keretében működő légoltalmi tudósító irodánál (Budapest, VIII., Baross-utca 15. sz.) lehet érdeklődni. Az iroda köznapokon 9-19 óráig áll a személyes érdeklődők rendelkezésére. Kereséseket írásban is lehet az iroda címére eljuttatni. A kutattat személyekről a következő adatokat kell megadni:

Név, születési év, születési hely, anyja neve, a keresett személy foglalkozása, lakóhelye, a város megnevezése, melyben a légitámadás idején tartózkodott. Mindenkor közölni kell az érdeklődő nevet, pontos lakcímét és foglalkozását.

3. A légoltalmi övéhelyek építésével kapcsolatos anyagkiutalási ügyekben az övéhelyépítés miniszteri biztosságához kell fordulni (Budapest, VI., Andrassy-ut 23., távbeszélő 22-60-02).

4. Az övéhelyek hiányossága miatt, vagy általában az övéhelyekkel kapcsolatos panaszokkal az övédelmi alkörzetvezetőkhez kell fordulni, akik a panasz tárgyát vagy maguk vizsgálják ki, vagy annak kivizsgálására sürgősen intézkednek.

5. A lakóház egyéb légoltalmi kérdéseivel az övédelmi szervezeten (háztömbparancsnok, övédelmi alkörzetvezető) keresztül a Légoltalmi Ligához kell fordulni.

6. A légoltalmi mulasztók elleni feljelentésekkel az elsőfokú rendőrhatalomhoz, vagyis a rendőrkapitánysághoz, Budapesten a kerületi kapitánysághoz, községben a főszolgabíróhoz kell fordulni.

7. A hatósági légoltalmi szolgálat alóli mentesítés, vagy a szolgálat megkezdésének elhalasztása iránti kérelemmel a város polgármesteréhez, vagy a községi előjárósághoz kell fordulni. Ha pedig valaki már e szolgálatra behívott kapott, akkor kérelmét a város vagy község légoltalmi parancsnokánál kell benyújtania.

8. Mind a légoltalmi kiürítési ügyekkel,

Az elsötétítés újbóli szabályozása

A Magyar Távirati Iroda jelenti:

A Budapesti Közlöny vasárnapi, április 16-i száma közli a honvédelmi miniszter 121.121/Eln. 35.—1944. számú rendeletét az elsötétítés újbóli szabályozásáról.

A légoltalmi elsötétítést április 17-től április 23-ig 21 órakor, április 24-től április 30-ig 21 óra 30 perckor kell végre-hajtani. Az elsötétítés továbbra is hajnali 5 óráig tart.

A rendelet az eddig érvényben volt rendelkezéseket nem változtatja meg, csak az

Az újabb kiürítési vonatok menetrendje

A Magyar Országos Tudósító jelenti a MÁV igazgatósága közlése alapján, hogy a budapesti I—XIV. kerületi, továbbá Csepel, Kispest, Pestszentkereszt, Budafok, Albertfalva, Pestszentlőrinc, Újpest és rákospalotai előjáróságnak működő vasúti tisztviselők által április 14-én kiadott kiürítési vonatok helyjegyeivel ellátott utasok elszállítására hétfőn, április 17-én az alább felsorolt vonatokkal történik:

Az I/23. és I/s. számú vonat Budapest Nyugati pályaudvarról 14.17 órakor indul.

A II/23. és II/s. számú vonat Kőbánya felső pu-ról 9.40 órakor.

A III/s. sz. vonat Budapest keleti pu-ról 14.05 órakor.

A IV/23. sz. vonat Budapest keleti pu-ról 7.45 órakor.

Az V/23. és VI/s. számú vonat Budapest nyugati pu-ról 7.40 órakor.

A VI/23. sz. vonat Budapest nyugati pu-ról 14.50 órakor.

A VII/23. és VII/s. számú vonat Budapest—Soroksári-útról 7.42 órakor.

A VIII/25. és VIII/s. sz. vonat Budapest—Kelenföldről 10.15 órakor.

mind pedig a légitámadások károsultjainak kártalanítási ügyeivel Budapesten a kerületi előjáróhoz, más városokban a polgármesterhez, községekben a községi előjárósághoz kell fordulni.

Illetékes helyről ezuton is nyomtatékosan figyelmeztetik a közönséget, hogy teljesen céltalan és felesleges a fentmegnevezett szervek kikerülésével magasabb fórumokhoz fordulni, minthogy az esetleges sérelmeket azok az előbb megjelölt szerveknek és hatóságoknak adják le elintézés végett. Különösen kerülni kell a közigazgatási vezetőszerkezetek, a minisztériumokhoz, a légoltalmi kiürítési kormánybiztossághoz történő közvetlen bejelentéseket, mert ezzel saját ügyüket nem viszik előbbre, viszont a hatóságok fontos és sürgős munkáját megnehezítik. Végül közlik, hogy a honvédelmi minisztérium légoltalmi csoportfőnöke, valamint a 35. osztály illetékes előadói légoltalmi jelzőtárcsaigénylési ügyekben senkit nem fogadnak és felvilágosítást még távbeszélőn sem adnak. E kérelmeket írásban kell bejelenteni. (MTI)

Hivatalos közlemény az éjszakai berepülésről

A Magyar Távirati Iroda jelenti: Folyó hó 14-én az esti órákban egyes ellenséges repülőgépek széles kiterjedésben lépték át az ország déli, délnyugati határát és a Danántul, valamint a Duna—Tisza között átrepülve északi irányban elhagyták a magyar légteret. A visszarepülés a késő éjjeli órákban a berepüléssel egyező útvonalon folyt le. Egyes helyeken a légvédelmi tüzéség működésbe lépett. Bombázásról jelentés nem érkezett. A berepülés zavaró jellegű volt.

Hova forduljunk légoltalmi ügyeinkkel?

A lakosság légoltalmi vonatkozású kéréseivel, bejelentéseivel sok esetben olyan hatóságokhoz fordult, amelyek azok elintézésére nem hivatottak és ezzel egyrészt a saját ügyük elintézését késleltetik, másrészt a hatóságokat elvonják fontosabb ügyek intézésétől. Mindezeknek a hibáknak a jövőben való kiküszöbölése céljából illetékes helyről közlik, hogy a különböző légoltalmi tárgyú kérésekkel, panaszokkal, vagy bejelentésekkel hová kell fordulni.

1. Légítámadások alatti károkat a légoltalmi őrségparancsnoknak kötelesek jelenteni. Amennyiben a légoltalmi őrségparancsnok vagy helyettese az övéhely eltorlaszolása vagy egyéb ok miatt a kárjelentésben akadá-

lyozva lenne, akkor a szomszédos házak, házcsoportok légoltalmi őrségparancsnokai vagy helyetteseik kötelesek ezt a jelentést az övédelmi háztömbparancsnokhoz eljuttatni. Amennyiben az övédelmi háztömbparancsnok nem volna gyorsan megtalálható, akkor küldheti csak az őrségparancsnok kárjelentését közvetlenül az illetékes hatósági alkörzetparancsnoksághoz, illetőleg kisebb városokban és községekben — amelyek alkörzetekre felosztva nincsenek — a hatósági légoltalmi parancsnoksághoz. A háztömbparancsnokok és a II. csoportba sorolt vagyontárgyak légoltalmi parancsnokai a keletkezett károkat, amelyeket önérejükkel elhárítani nem tudnak, közvetlenül a hatósági

Pipereszappan a robbanó játékok között

A légoltalmi hatóságok figyelmeztették a közönséget, hogy ellenséges repülőök különféle robbanó játékokat és egyéb holmikokat szórnak le az ország területére. Robbanó töltőtoll, csörgő, baba és púderszelence között most arról érkezett jelentés, hogy robbanó szobrocskákat is leszórtak. Mindezek mellett „újítást” is bevezetett az ellenség. Helyenként gondosan csomagolt pipereszappanokat dobáltak le a repülőgépekről. Ez az illatos szappan,